



## ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ

### Παράκτιο Έλος Βουρκαρίου Μεγάρων

Περιοχή:	Αττική	
Κωδικός:	GR300443000	
Χερσαία έκταση (ha):	216.33	
Έτος:	2017	
Συντεταγμένες:	37°58'57"N 23°23'43"E	
Βαθμός φυσικότητας οικοσυστήματος:	 3. Η φυσική βλάστηση ή ο τύπος κάλυψης είναι μερικώς τροποποιημένη/ος (10-50%)	

#### Περιγραφή

Το Παράκτιο Έλος Βουρκαρίου Μεγάρων βρίσκεται μεταξύ Ν. Περάμου και Πάχης, στον Δήμο Μεγαρέων (Διοικητική Διάρθρωση Καλλικράτη). Περικλείει το παράκτιο έλος το οποίο έχει επιφάνεια 1782 στρ. και τα ρηχά νερά του θαλάσσιου όρμου (381 στρ.) (Χαρτογράφηση ΕΚΒΥ, 2017). Προς τη χέρσο, η πολύ μικρή υψομετρική διαφορά με τη θάλασσα δημιουργεί ιδανικές συνθήκες σχηματισμού του παράκτιου έλους. Τροφοδοτείται κατά κύριο λόγο από τις βροχοπτώσεις και λιγότερο από τον προσχωματικό υδροφόρο ορίζοντα. Εξαιρουμένης της έκτασης η οποία βρίσκεται υπό ιδιαίτερες συνθήκες διαχείρισης εντός του πολεμικού και πολιτικού αεροδρομίου (89,18 ha), η υγροτοπική βλάστηση είναι κυρίαρχη μόλις στα 15,85 ha, ενώ στα 58,91 ha παρατηρείται έντονη υποβάθμιση, λόγω κατακερματισμού του υγροτοπικού οικοσυστήματος από οδικό δίκτυο και κατοικίες. Περίπου 8 ha (εντός της Α1 ζώνης του ΠΔ) παρουσιάζουν πολύ μικρή έως καθόλου φυσικότητα στη σύνθεση βλάστησης και έντονη τροποποίηση υδρολογικών συνθηκών, λόγω επιχωματώσεων και αλλαγής χρήσης γης (π.χ. αποθήκες, δένδροκαλλιέργειες). Η περιοχή έχει υψηλή βιολογική αξία, καθώς το εύρος των φυσικοχημικών και υδρομορφολογικών συνθηκών του οικοσυστήματος δημιουργούν ένα μωσαϊκό από διαφορετικά ενδιαίτηματα. Πολλά είδη πτηνών, χρησιμοποιούν τον

υγρότοπο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή ως μεταναστευτικό σταθμό και τόπο διαχείμασης. Ο υγρότοπος, σε συνδυασμό με τα πολιτιστικά και ιστορικά στοιχεία της περιοχής, έχει υψηλή αναψυχική αξία και παρέχει πολλές δυνατότητες για εκπαιδευτικές και ερευνητικές δράσεις. Έχει επίσης μεγάλη αξία για τον μετριασμό φαινομένων πλημμύρας και διάβρωσης. Ωστόσο, μία σειρά από ανθρωπογενείς παρεμβάσεις έχουν συντελέσει στην υποβάθμισή του. Σήμερα, ο υγρότοπος Βουρκαρίου έχει περιοριστεί από την ακτή προς τη χέρσο, έως το ύψος της κεντρικής παράκτιας οδού, ενώ τα θαλάσσια ύδατα του όρμου δέχονται ρυπαντικές πιέσεις, παρουσιάζοντας μέτρια οικολογική κατάσταση. Ο υγρότοπος Βουρκαρίου έχει χαρακτηριστεί ως Περιφερειακό Πάρκο με Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 72/Α.Α.Π./31-03-2017) το οποίο καθορίζει ζώνες προστασίας, χρήσεων γης, όρους δόμησης, καθώς και μέτρα προστασίας και διαχείρισης του υγροτόπου. Με την ΑΔΑ: 60ΑΡΟΡ1Κ-ΥΑ6 - ΔΑΣΙΚΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΘΗΡΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΒΟΥΡΚΑΡΙ ΜΕΓΑΡΩΝ (<https://diavgeia.gov.gr/decision/view/60%CE%91%CE%A1%CE%9F%CE%A11%CE%9A-%CE%A5%CE%916>), αποφασίστηκε η απαγόρευση, επ' αόριστο, της άσκησης Θήρας (η περιοχή απαγόρευσης ορίζεται Βόρεια: Κεντρικός δρόμος που συνδέει ΠΕΟΑΚ με πορθμειακή γραμμή, Ανατολικά: Όρμος Βουρκαρίου. Νότια: Ακτογραμμή-θάλασσα, Δυτικά: Κεντρικός δρόμος που συνδέει την Αγ. Τριάδα με Λάκκα Καλογήρου και τμήμα (ΝΔ) με λόφο Πάχης). Επισημαίνεται ότι η απαγόρευση θα περιλαμβάνει, πέρα από τη θήρα και κάθε άλλου είδους έργο ή δραστηριότητα π.χ. (βοσκή, εκχέρσωση, υλοτομία ή αποκλάδωση δένδρων ή συστάδων, εκπαίδευση σκύλων κλπ.) που μπορεί να διαταράξει την οικολογική ισορροπία της προστατευόμενης περιοχής. Επιπλέον, βάσει του νέου ΡΣΑ (Φ.Ε.Κ. 156/Α/1-8-2014) εντάσσεται στο ειδικό πρόγραμμα, ως Α' Προτεραιότητας, για οριοθέτηση, εκπόνηση μελετών, χρηματοδότηση δράσεων και έργων προστασίας, αποκατάστασης, ανάδειξης και διαχείρισης.

## Βιοποικιλότητα

### Τύπος υγροτόπου κατά Ραμσάρ

H - Διαπαλιρροϊκά έλη. Συμπεριλαμβάνονται αλμυρόβαλτοι, αλίπεδα, φυσικές αλυκές, παλιρροϊκά έλη υφάλμυρου και γλυκού νερού.

J - Υφάλμυρες έως αλμυρές λιμνοθάλασσες με μία ή περισσότερες, σχετικά στενές διόδους επικοινωνίας με τη θάλασσα.

### Τύποι Οικοτόπων

1140

1160

1410

1420

72A0

92D0

### Χλωρίδα

*Juncus maritimus*

*Sarcocornia perennis*

*Spergularia salina*

*Suaeda vera*

*Arthrocnemum macrostachyum*

*Halimione portulacoides*

*Tamarix sp.*

*Hordeum murinum*

*Piptatherum miliaceum*

## **Πανίδα**

### **Ασπόνδυλα**

### **Ψάρια**

*Aphanius fasciatus*

### **Αμφίβια**

*Bufo viridis*

### **Ερπετά**

*Testudo graeca*

*Lacerta trilineata*

*Chalcides ocellatus*

*Ablepharus kitaibelii*

### **Θηλασικά**

*Eptesicus serotinus*

*Nyctalus leisleri*

*Tadarida teniotis*

*Dryomys nitedula*

*Pipistrellus kuhlii*

### **Πτηνά**

*Accipiter gentilis*

*Accipiter nisus*

*Acrocephalus arundinaceus*

*Acrocephalus scirpaceus*

*Actitis hypoleucos*

*Alauda arvensis*

*Alcedo atthis*

*Anas acuta*

*Anas clypeata*

*Anas crecca*

*Anas penelope*

*Anas platyrhynchos*

*Anas querquedula*

*Anthus cervinus*

*Anthus pratensis*

*Anthus spinoletta*

*Apus apus*

*Apus pallidus*

*Ardea cinerea*

*Ardea purpurea*

*Ardeola ralloides*

*Arenaria interpres*

*Athene noctua*  
*Aythya ferina*  
*Bubulcus ibis*  
*Buteo buteo*  
*Buteo rufinus*  
*Calandrella brachydactyla*  
*Calidris alba*  
*Calidris alpina*  
*Calidris ferruginea*  
*Calidris minuta*  
*Carduelis cannabina*  
*Carduelis carduelis*  
*Carduelis chloris*  
*Casmerodius albus*  
*Cettia cetti*  
*Charadrius alexandrinus*  
*Charadrius dubius*  
*Charadrius hiaticula*  
*Chlidonias leucopterus*  
*Chlidonias niger*  
*Circus aeruginosus*  
*Circus cyaneus*  
*Circus macrourus*  
*Cisticola juncidis*  
*Clamator glandarius*  
*Coccothraustes coccothraustes*  
*Columba livia*  
*Corvus corone cornix*  
*Corvus monedula*  
*Coturnix coturnix*  
*Cuculus canorus*  
*Cygnus cygnus*  
*Cygnus olor*  
*Egretta garzetta*  
*Emberiza cirrus*  
*Emberiza schoeniclus*  
*Erithacus rubecula*  
*Falco biarmicus*  
*Falco peregrinus*  
*Falco tinnunculus*  
*Falco vespertinus*  
*Fringilla coelebs*  
*Fringilla montifringilla*  
*Fulica atra*

*Galerida cristata*  
*Gallinago gallinago*  
*Gallinula chloropus*  
*Glareola pratincola*  
*Haematopus ostralegus*  
*Himantopus himantopus*  
*Hippolais pallida*  
*Hirundo daurica*  
*Hirundo rustica*  
*Ixobrychus minutus*  
*Lanius collurio*  
*Lanius minor*  
*Lanius senator*  
*Larus cachinnans*  
*Larus canus*  
*Larus fuscus*  
*Larus genei*  
*Larus melanocephalus*  
*Larus minutus*  
*Larus ridibundus*  
*Limosa lapponica*  
*Limosa limosa*  
*Lullula arborea*  
*Luscinia megarhynchos*  
*Luscinia svecica*  
*Lymnocyptes minimus*  
*Melanocorypha calandra*  
*Mergus serrator*  
*Miliaria calandra*  
*Monticola solitarius*  
*Motacilla alba*  
*Motacilla cinerea*  
*Motacilla flava*  
*Muscicapa striata*  
*Numenius arquata*  
*Nycticorax nycticorax*  
*Oenanthe oenanthe*  
*Otus scops*  
*Pandion haliaetus*  
*Parus lugubris*  
*Parus major*  
*Passer domesticus*  
*Passer hispaniolensis*  
*Passer montanus*

*Pelecanus onocrotalus*  
*Phalacrocorax aristotelis*  
*Phalacrocorax carbo*  
*Phasianus colchicus*  
*Philomachus pugnax*  
*Phoenicurus ochruros*  
*Phoenicurus phoenicurus*  
*Phylloscopus collybita*  
*Phylloscopus sibilatrix*  
*Phylloscopus trochilus*  
*Pica pica*  
*Platalea leucorodia*  
*Plegadis falcinellus*  
*Pluvialis squatarola*  
*Podiceps cristatus*  
*Podiceps nigricollis*  
*Porzana porzana*  
*Rallus aquaticus*  
*Recurvirostra avosetta*  
*Riparia riparia*  
*Saxicola rubetra*  
*Serinus serinus*  
*Sterna albifrons*  
*Sterna sandvicensis*  
*Streptopelia decaocto*  
*Streptopelia turtur*  
*Sturnus vulgaris*  
*Sylvia atricapilla*  
*Sylvia communis*  
*Sylvia melanocephala*  
*Tachybaptus ruficollis*  
*Tadorna tadorna*  
*Tringa erythropus*  
*Tringa glareola*  
*Tringa nebularia*  
*Tringa ochropus*  
*Tringa stagnatilis*  
*Tringa totanus*  
*Troglodytes troglodytes*  
*Turdus merula*  
*Turdus philomelos*  
*Upupa epops*  
*Vanellus spinosus*  
*Vanellus vanellus*

## Αξίες & Υπηρεσίες

### Αξίες

Απομάκρυνση - μετασχηματισμός θρεπτικών ουσιών  
Στεροποίηση ακτογραμμής  
Δέσμευση ηλιακής ακτινοβολίας και στήριξη τροφικών πλεγμάτων  
Ενδιαίτημα άγριων ειδών  
Αναψυχή  
Παρουσία ενδιαφερόντων ειδών άγριων ζώων και φυτών  
Αλιευτική  
Κτηνοτροφική / Λιβαδοπονική  
Βιολογική  
Πολιτιστική

## Δραστηριότητες & Επιπτώσεις

### Δραστηριότητες

### Θέση

110.Χρήση φυτοφαρμάκων

2.Εκτός των ορίων του υγροτόπου

#### Επιπτώσεις

PPC.Χρόνια ρύπανση από γεωργικά φάρμακα

#### Κλίμακα

3.Μερική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών

120.Λίπανση

2.Εκτός των ορίων του υγροτόπου

#### Επιπτώσεις

PFC.Χρόνια χρήση λιπασμάτων / ρύπανση από περίσσεια θρεπτικών ουσιών

#### Κλίμακα

3.Μερική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών

140.Βόσκηση

1.Εντός των ορίων του υγροτόπου

#### Επιπτώσεις

V.ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

#### Κλίμακα

2.Μερική επίδραση στις κυριώτερες υγροτοπικές αξίες αλλά όχι σημαντική

220.Ερασιτεχνική αλιεία

1.Εντός των ορίων του υγροτόπου

#### Επιπτώσεις

FP.Μείωση πληθυσμών ειδών πανίδας

#### Κλίμακα

1.Καμία σημαντική επίδραση στις κυριώτερες υγροτοπικές αξίες

230.Θήρα

1.Εντός των ορίων του υγροτόπου

#### Επιπτώσεις

FP.Μείωση πληθυσμών ειδών πανίδας

#### Κλίμακα

2.Μερική επίδραση στις κυριώτερες υγροτοπικές αξίες αλλά όχι σημαντική

402.ασυνεχής αστικοποίηση

3.Εντός και εκτός των ορίων του

<p><b>Επιπτώσεις</b> HL.Απώλεια ενδιατημάτων</p>	<p>υγροτόπου</p>
<p>430.Αγροτικές εγκαταστάσεις</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 4.Σημαντική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> HL.Απώλεια ενδιατημάτων</p>	<p>2.Εκτός των ορίων του υγροτόπου</p>
<p>440.Αποθήκευση υλικών</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 3.Μερική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> HL.Απώλεια ενδιατημάτων</p>	<p>2.Εκτός των ορίων του υγροτόπου</p>
<p>502.δρόμοι, αυτοκινητόδρομοι</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 4.Σημαντική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> HF.Κατακερματισμός ενδιατημάτων</p>	<p>1.Εντός των ορίων του υγροτόπου</p>
<p>506.τοπικός αερολιμένας, ελικοδρόμιο</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 4.Σημαντική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> HC.Απώλεια διαδρόμων άγριας ζωής</p>	<p>2.Εκτός των ορίων του υγροτόπου</p>
<p>690.Άλλες δραστηριότητες αναψυχής και τουρισμού που δεν αναφέρονται ανωτέρω</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 3.Μερική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> EU.Αύξηση δυνατοτήτων για τουρισμό/αναψυχή</p>	<p>1.Εντός των ορίων του υγροτόπου</p>
<p>701.ρύπανση υδάτων</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 6.Μερική βελτίωση των υγροτοπικών αξιών</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> PCC.Χρόνια χημική ρύπανση</p>	<p>1.Εντός των ορίων του υγροτόπου</p>
<p>800.Επιχωματώσεις, εγγειοβελτιωτικά έργα και αποξηράνσεις, γενικά</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 4.Σημαντική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> HL.Απώλεια ενδιατημάτων</p>	<p>1.Εντός των ορίων του υγροτόπου</p>
<p><b>Επιπτώσεις</b> HL.Απώλεια ενδιατημάτων</p>	<p><b>Κλίμακα</b> 4.Σημαντική υποβάθμιση των κυριωτέρων υγροτοπικών αξιών</p>

Καθεστώς προστασίας

**Κωδικός**

GR89 - Περιφερειακό πάρκο

**Όνομασία προστατευόμενης περιοχής**

Περιφερειακό Πάρκο Υγροτόπου Βουρκάρι Μεγάρων

**Πηγές****Τίτλος**

3η Εθνική Έκθεση εφαρμογής του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43 - Δεδομένα ειδών πανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος. Περίοδος Αναφοράς 2007-14.

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. 2017. Απογραφή ορνιθοπανίδας στους υγροτόπους της Αττικής.

Πουλής Γ. και Βασιλική Τσιαούση. 2017 (συντονιστές έκδοσης). Έκθεση αξιολόγησης-Τεκμηρίωση αναγκών διαχείρισης και αποκατάστασης του υγροτόπου στο Βουρκάρι Μεγάρων. Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων, Θέρμη. 50 σελ.

Παπαφράγκου, Μ. (2015). Υγρότοπος Βουρκαρίου Μεγάρων. Προστασία και ανάδειξη - Διαμόρφωση πάρκου και σχεδιασμός κέντρου περιβαλλοντικής ενημέρωσης. Διπλωματική εργασία. Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ. Αθήνα.

Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων και Περιφέρεια Αττικής. 2014. Εκτίμηση τρωτότητας υγροτόπων της Αττικής στην κλιματική Αλλαγή & Σχέδιο Δράσης. Αθήνα.

Τζάλη, Μ., Προμπονάς, Ν. και Fric, J. (2013) Τα πουλιά των υγροτόπων της Αττικής. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Ορνιθοπανίδας στους Υγροτόπους της Αττικής. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Αθήνα. Σελ. 72.

Τσίγκου, Α. και Γκαμπένης, Χ. Βουρκάρι Μεγάρων, ένας υδροβιότοπος με ιστορία. Πρακτικά 1ου Συνεδρίου Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Ισθμός Κορίνθου, 23-25 Σεπτεμβρίου 2005.

**Φωτογραφικό Υλικό**

Ημερομηνία εκτύπωσης: 25/10/2017

Η Πράξη συνχρηματοδοτήθηκε από τον ΧΜ ΕΟΧ 2009-2014 και το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ GR02 – Ολοκληρωμένη Διαχείριση Θαλάσσιων και Εσωτερικών Υδάτων.  
Ειδικός στόχος: Καλή περιβαλλοντική κατάσταση στα ευρωπαϊκά Θαλάσσια και εσωτερικά ύδατα.

